

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 12049

REKVYEM

David Einhorn

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דוד איינהארן

PROPERTY OF
JULIUS S. SCHWAB

דעקונעם
GERMANY

י דאזיגע פאעמא איז צום ערשטן מאל פֿארגעלעזן געווארן אין
ווארשע 1919 אויף א צייטונג פון לעבעדיגן ווארט — לעבענס=
פֿראגען. נאכדעם ווינען פֿראגעמענטן פֿון איר ערשינען אין ארבייטער=
לוח' און לעבענספֿראגען 1920. אונטערן נאמען צען=מיליאן. שפע=
טער, האב איך עס פֿולשטענדיג ניי בעארכייט און פֿארגרעסערט ביז זי
האט בעקומען די איצטיגע פֿארם. עס איז א מוזיקאלישע הזכרה [רעק=
וויעם] אין פֿיר זאצן געווידמעט די צען מיליאן געפֿאלענע אין דער וועלט
מלחמה. איך וואלט זייער געבעטן די אלע דעקלאמאטארן און פֿארלע=
זער, וואס האבן ביז איצט געהאט דעם אלטן טעקסט, זיך אויסשליס=
ליך צו בענוצן מיט'ן נייען.

דער מחבר

בערלין, 14טן יולי 1922

רעקוויעם

ווייטער זון אונטערנאנג.
נעפרען לייגן זיך אויס.
ווי אַ בלוטיגער שווייס
אויף דער טונקעלער ערד.
אָוועג קלאַנג.
באַנגער גלאַקן גלין גלאַן.
פֿון די ווייטקייטן. הערט,
קומט עס טרויעריג אָן,
ווי אַ כוואַליע געוויין.
ווי אַ קלאַג פון אַ שטאַט.
טאַן נאָך טאַן. טאַן נאָך טאַן.
יאַגט זיך אָן און פאַרגייט
און באַגלייט פֿון דעם קלאַנג.
אויפֿין נעפֿליגן פֿאַן
גייען לאַנג,
גייען באַנג,
גייען שטום.
צען מיליאָן.
איינער נאָכין צווייטן.
איינער נאָכין צווייטן.
אַ גראַע לוייה פֿון טויטע...
די בלייכע געזיכטער
דאַרהויבן אַרויף.
די ליפֿן פֿאַרמאַכט.
די אויגן שטאַר-אַפֿן.
גלייך בלינדע, וואָס ווייזן
דער וועלט זייער נאַכט.
גלייך טרוימענדע וואַנדלער
אין שלאַפֿן.
שמיל גייען זיי, גייען זיי.
לאַנגזאַמען טראַט
דעם איינזאַמען וועג
צו דעם גרויזאַמען גאַט
און צייכנען די וואַלקן
מיט בלוטיגן שפור,
און וויקלען אין טויט שרעק

רעקווייעם

די גאַנצע נאַטור.
אונגענדליך, אונגענדליך...
אַרײַ נאָך אַרײַ...
אַ צײַלם זײ! אַ צײַלם זײ!
אײַן טױזענד און צױו,
פֿינף טױזענט,
צען טױזענט,
הונדערט טױזענט,
געזיכטער...
געשטאַלטן...
חלומות...
מיליאָנען...
שונאים און פֿרײַנט,
אַלע פֿאַראײַנט,
שטומע געפֿירט
פֿון דער זעלביגער האַנט.
אַלע צוגלייך
קערנער פֿון זאַנד,
שאַטן פֿון טױט
אינם טונקעלן לאַנד.

אַט שלײַכט פֿאַר אײך פֿאַרביי.
אַ לוסטיגער פֿראַנצױז,
אַ שטילער, שױינט,
ער איז שױן אײַצט נײַט לוסטיג...
ווי פֿלימער נאָר
אַרום אַ טױטער רוז,
פֿאַלן אַרום אים
די יונגע טרױמען זײַנע:
אַ לעצטער זונען-גלאַנץ
נאָך נוססט אין זײַן בליק,
און סײַזינגען ארום אים
פֿאַרזישער העלע גאַסן;
עס לאַכט דער קאַרנעוואַל
עס יובלט די מוזיק
און סײַזינגן זיך אין טאַנץ.

היים אויגנע פֿראַנצויזנים;
אני אלטער קאַשמאַן בליט...
א מיילכל גליט...
א צאַרטע ברוסט...
א בליק...
אין לאַנגע נעכט פֿול לוסט,
און לאַנגע טעג פֿון גליק...

און דאָרט אין נעפלען, זעט,
א רוס אַ הויכער טרעט:
די אויגן ביינקענדע
אין בלאַען רוים.
אין ווייטע ווייטקייטן
צעלייגן זיך די פֿעלדער,
א ווייסנקע. בעריאַזקע
פֿליסטערט, ווי אין טרוים;
א גייער וואַנדערט וואו
אויף ברייטע וועגן,
צווישען סאַסנעס גרינע
קלינגט אַ מאַנאַסטיר;
א פֿישער ליד צעווינגט זיך,
שווימט פֿון וואַלגאַס ברעגן;
און אונטער ווערבעס גראַע
אויף אַ שטיין געבויגן,
זיצט אַליאַגושקאַ
מיט טרויעריגע אויגן;
עס זינגט אַ דאָרפֿיש כאָר
אין ציט, און נאָנט, און מאַנט,
און סירוישט אניאַלטער וואַלד
ביים ברעג פֿון האַריוואַנט...

אַט שטייגט אַ דייטשער דאָרף
צווישען בערגער גרינע:
די דעכער רויטלען זיך,
אין רו פֿון מיטאַג שיין;
גלייך ווי אַ וועכטער בליקט

רעקווייעם

דער טורם פֿון דער קירכע,
אין מאַנטל איינגעהילט
פֿון גרינעם ווילדן וויין;
און אויף די טרעפּ דאָרט שטייט
אַ שוועסטער צי אַ כלה
און היט דעם ברייטן ויעג,
וואָס פֿירט אין דאָרף אַריין.
ווי אָרגלען דונערן
די כוואַליעס פֿונגס נאָרד זעע;
ווי האַרפֿן צימערן
די וועלן פֿונגס ריידן;
ריטער שמאַלצע שטייגן
שמריינג פֿון אַ טע שלעסער;
עלפן לייכטע פֿירן
בלאָע פֿרילינגס מענן;
קינדער מעשה'לעך
צעשיטן זיך אין קרענן,
און פֿאַלן גלייך, ווי טויטע
בלומען אויף די בייטן.
אַ, זעט, און נאַכט פֿאַרגייט
איינער נאָכ'ן צווייטן
פֿון דייטשען איינזאַמע
אַ טויט אונגענדליך קייט...

אַט ציען פֿאַרביי אייך
אין פעסקעס און טורבאַנען:
אינדער, טערקן, נעגער און זאָות,
אויף וויסטע הייסע זאַמדען
דאָרט קלאַנגן וואו אויף זיי
שוואַרץ אויגנע צולייקעס;
עס וואַרפֿן לאַטאַס קרענן
אויפֿ'ן גאַנגעס שטילע פֿרויען;
און סיגניען אויס ווי ליכט
אונטער די שווערע שליערס
פֿאַרביינקטע ווייבער וואו
אין איינזאַמע האַרעמען.

רעקויעם

אין שילייכן טרויעריג
די אונגעטרייסטע מאַמעס
צווישן טונקעלע
און שטאַרע קיפּאַריסן ...
אַ, וויפּיל חופּות,
וואָלטן זיך אין לופּט צעשפּרייט!
און וויפּיל פּעלדער וואָלט
דאָס לעבן נאָך פּאַרזייט!
אַ וויפּיל קינדער וואָלטן
נאָך געבוירן ווערן,
אייניקלעך, אוראייניקלעך,
און וויפּיל וואָלטן נאָך
דער זון באַגריסט.
און גליקליכע צו איר
פּאַרליכטע הענד געצויגן!
אויגען טויזענדע
וואָלטען איר גאָלד געזויגן
און נאָכדעם ביינקענדיג
אין אַווענט זיך געטרויסט,
און נאָט געזוכט ביים שיין
פֿון גרויסע, ווייטע שמערן
דאָרט אין די טיפע, בלאַע,
מזרח־דיגע נעכט ...

פֿון שטאַלצן אַלמן רוים,
פֿון געפעלדיגן לאַנגדאָן,
פֿון בלוטיגן יאַפּאַן,
פֿון דעלהי און באַמביי,
פֿון די סיברער טייגעס,
אַראַבישע מדבריות —
עס קומט!
עס גייט!
עס נעמט קיין סוף ניט אָן!
אונגענדליך ציען זיך
די צען מיליאָן! ..
צען מיליאָן ...

זיי שוועבן, זיי שוועבן,
איינער נאָכ'ן צווייטן,
אַטויטער נאָך אַטויטן,
אַטויטער נאָך אַטויטן,
ווי בלאַסליכע נעמלען
אויף האַרבסטיגע פֿעלדער...

קיין קלאַנג,
און קיין טראַט,
און קיין שטים,
און קיין ריה,
נאָר פנימער,
קעפּ,

און געשמאַלטן אָן שיעור...
און ס' בליקן די אויגן
ווי שרעקליכע ליכטער,
און מאַנען און ברענען...
אָ דעקט צו די טויטע!
פֿאַרהיינגט די געזיכטער!
מיר קענען נאָך נאָנטע
און ליבע דאַרקענען,
בעהאַלט זיי אין שוואַרצע
אין קילע ארונות —
דאָס זיינען מיליאָנען
פֿאַרגליווערטע מתים,
און לאַזט אַט די גרויסע,
די שוואַרצע לוייה
דורכציען דער וועלט,
מחנות גראָע קראָען
וועלן זיך צעשפרייטן
און איבער אונזערע קעפּ
דאָס ליד פֿון שלאַכט-פֿעלד קרעכצן,
די גייער וועלן בליפען,
שאַקאַלן וועלן וויינען;
נאָר שטום ביי יעדן ארון
פֿון ביידע זייטן גיין
וועלן דעם טויטענס פֿריינט,

און נאָנטע און בעקאָנטע,
 דעם גאַנצן ערד קוגל,
 ווי שוואַרצע לאַנגע בענדער,
 פֿאַרוויקלען וועלן זיי
 די שורות פֿון ארונות.
 און פוסט וועט ווערן, וויסט
 אין אַלע שטעט און דערפֿער —
 די נאַנצע מענשהייט
 וועט דאָן נאָכגיין דער לוייה,
 ווייל יעדעס שטיבל האָט
 אַטויטן אין דער רייע...

II

אָ, ווען מען וואָלט געקאָנט
 דאָס גאַנצע בלוט פֿאַרזאַמלען,
 דאָס בלוט פֿון צען מיליאָן
 אין איין פֿאַרשאַלטן ים,
 און אויסבויען ביים ברעג
 פֿון איינזאַמע מצבות
 אַ שטילע, שטילע שטאַט
 פֿון פֿינסטערע פֿאַלאַצן,
 און דאָרט אַרייַנזעצן
 די אַלע קריגס פֿאַרברעכער,
 די הענקער פֿון דער וועלט,
 געזאַלבעט קינדער מערדער,
 געוואוילטע פֿרויען שענדער,
 וואָס האָבן פֿייערליך
 אין פּורפּורנע געווענדער,
 צוטראָגן האַס און מאָרד
 אויף אַלע שטילע לענדער!
 אָ, זאָלן זיי זיך דאָרט
 אין דעם פֿאַרשאַלטן ים
 טאָג טעגליך דריי מאָל באַדן!
 אפשר וועט די שרעק,
 די רויטע שרעק פֿון טויט
 כאַטש איינמאָל זייער האַרץ
 מיט קאַלטן אייז בעלאַדן.

אָ, ווען מען וואָלט געקאָנט
 צונויפקלייבן די קעם
 פֿון אַלע צען מיליאָן,
 און אויסבויען פֿון זיי
 אַ שויערדיכן מעמפל,
 און דאָרט אַריינזעצן
 די פּריסטער פֿון דער וועלט.
 וואָס האָבן מױט געבעטן,
 און יעדער שלאַכט געבענשט
 און יעדן מאָרד געהייליגט,
 און, שטייגענדיג צו נאָט,
 אויף לייכער פֿרום געטראָטן —
 אָ, זאָלן זיי דאָרט שטיל
 דעם נאָט פֿון שחיתות דינען
 און קוקן מאָג ווי נאָכט
 די שאַרבענס אין די לעכער!
 אָ, אפשר וואָלט די שרעק,
 די שוואַרצע שרעק פֿון מױט
 ; כאַטש איינמאָל זיי אין האַרץ
 מיט נעגל קאַלט געדוונגען.

אָ, ווען מען וואָלט געקאָנט
 פֿאַראייניגן צוזאַמען
 פֿון אַלע צען מיליאָן
 דעם לעצטן וויי-געשריי,
 דאָס קריצן פֿון די ציין,
 דאָס יאָמערן און בעטן
 פֿון די, וואָס ס׳האַט צעפֿליקט
 דער גיהנסדיגער פֿלאַם;
 פֿון גאָז גיפֿט דאַרשטיקט
 און לעכעדיג פֿאַרשאַטן,
 פֿון מענשן הענט צעהאַקט,
 פֿון פֿערדן פֿיס צעטראָטן,
 פֿון די, וואָס האָבן לאַנג
 געזונקען אינים שליים,
 בױ ס׳האַט די שוואַרצע בױ

זיי קאלט דאָס האַלדז פֿאַרנאָסן.
 און צוגעדעקט מיט שמוץ
 דעם לעצטן גסיסה רוף!
 וואָס פֿאַר אַשטורם ווינט
 עס וואָלט דאָן אויסגעבראַכן!
 וואָס פֿאַר אַ אוראגאן
 וואָלט אויפֿגעשטאַנען דאָן!
 עס וואָלט דעם הימל הויך
 צעריסן גלייך ווי פֿאַרמעט.
 און אַבגעווישט פֿון דרערד
 די קרעציג אַלטע וועלט.

III

די טויטע שטייען אויף
 די גלאַקן שלאָגן שטורם.
 דער אָווענט הימל ברענט.
 די ברעגן טריפֿן בלוט.
 דער דונער קנאַלט.
 גלייך ווי אַ שטויב צום הימל
 שטייגן זיילן רויך
 און וואָלקנס קייקלען זיך
 אין פֿלאַמען אויפֿ'ן באָדן.
 און טורעמס טראָגן זיך.
 ווי בלעטער אין דער הויך.
 דאָס ציט זיך ניט פֿאַרביי
 קיין שוואַרצע וועלט לוייה!
 מען טראָגט קיין מתים ניט
 פֿאַר אייך אין שמיל געוויין!
 דאָס שוועבן צען מיליאָן
 צעיאָנטע רויטע אַדלער.
 ווי פֿלאַמענדיגע וואָלקן
 אויפֿגעקווילט געדריכט.
 דאָס שוועבן צען מיליאָן.
 דערוואַכטע קברים ברידער.
 ווי ראַכע באַטאַליאָנען
 צו דעם וועלט געריכט.
 דאָס שוועבן צען מיליאָן

א שרעקליך חוב צו מאָנען,
 א חוב פֿון בלוט און פֿלייש
 און העלע יונגע יאָרן.
 ווי גרויס דאַרף זיין דער האָס!
 ווי שטורעמדיג דער צאָרן,
 נעטורעמט הויך אין בערג,
 ווי אַ צעיִאָנטער ים!
 ווי שויערליך די שטראָף!
 ווי הערליך די גקמה,
 וואָס פֿלאַקערט איבער זיי
 גלייך ווי אַ הייליגער פֿלאַם!

IV

האַלבע נאַכט.
 פֿעלד און ווינט.
 וואַלקנס ציען,
 גלייך, ווי מחנות פֿויגל בלינד.
 וויסמע ווייטן.
 זאַמדיגע בערגלעך.
 טויטע שטעט אויף טויזענט מיל.
 אויסגעשפּרייט אויף אַלע זייטן,
 לאַגערט אַ מיליאָנען חיל.
 ניט קיין אַטעם, ניט קיין וואַרט,
 ניט נעשלאַפֿן, ניט געוואַכט,
 יעדער זעלנער אויף זיין אָרט
 שטאַרט און וואַרט די האַלבע נאַכט.
 האַלבע נאַכט.
 די ווייטן ברומען —
 עס האָט די שעה געשלאַגן באַנג.
 האַלבע נאַכט.. אין תּהוים אין שטומען
 פֿאַלט אַנעכט פֿון אַ קלאַנג:
 וויגט זיך אום,
 וויגט זיך אום,
 ווי אַ לעצטער לייבן ברום,
 הויבט זיי אויף און פֿאַלט אַנידער,
 וועקט און שרעקט דאָס פֿעלד אַרום;
 עפֿענט אויף די שטילע גריבער.

דרינגט אַרײַנעט אומעדום.
 שאלט אין שוואַרצן קבר שווייגן,
 טרייסעלט אויף די טויטע ביינער.
 און די מתים נעמען שטייגן,
 ווי די קראַטן
 פֿון די שטיינער.
 ווי די שאַטן
 פֿון די קברים.
 קומען אָן פֿון אלע זייטן:
 ווער צופֿום און ווער צורײַטן
 אויף זײַן טויטן ביינער פֿערד.
 ווער עס טראַגט דעם קאָפּ אין אָרם,
 ווער אין ברוסט אַ טעמפּן שווערד.
 ווי די גרעזער פֿון דער ערד,
 וואַקסן זײ געדיכט, געדיכטער,
 אַלץ די זעלביגע געזיכטער:
 ווייסע קנאַבן, שוואַרצע לעכער,
 איינער ענליך צו דעם צווייטן,
 ווי אַ שאַרבן צו אַ שאַרבן
 ווי אַ טויטער צו אַ טויטן.
 גלײַך, ווי קנױלן, קנױלן פֿליגן
 אין אַ הייסן שווערן טאָג,
 הויבן זײ זיך אויף און וויגן
 לאַזן זיך צוריק אַראָב.
 זאַמלען אויף זיך און צעשפּרײַטן,
 פֿילען אָן דעם גאַנצן רוים,
 קייקלען זיך אין אלע גאַסן,
 שטייען אונטער אלע פֿענסטער.
 קנאַקן מיט די האַרמע ביינער
 יעדען שלאָפֿיגן אין טרוים.
 טריק טראַק, טריק טראַק...
 אין די לײַדיגע קאַפּעען,
 אין די קירבן און שפּיטעלער,
 אין פֿאַבריקן אין געשעפֿטן,
 אין די שולן און געריכטן,
 נאַכט אַזױלן, טאַנצן זאַלן

פֿרויען-הייזער, וויין-לאַקאָלן,
 אומעדום אין אַלע ווינקלען
 גייט דער מתים קאַראַהאַד.
 ישפּרייט מיט גראַע אומעט נעצן,
 קברים-לופט און גסיסה-יאוש,
 מידיקייט פֿון טויטע גלידער
 און דעם פּוסטן שאַרבן-שפּאַט.
 טריק טראַק, טריק טראַק...
 אויף די טרעפּ און אין די שטיבער
 מאַנצן געסט פֿון קאַלטע גריבער,
 מאַנצן געסט פֿון שוואַרצן סוד.
 ווער עס האָט אַ טויטן חתן,
 ווער אַ טאַטן, ווער אַ מאַן,
 אַלע, אַלע, ווער כּע טראַגן
 אויף די פּלייצעס קברים-לאַסט.
 יעדן, יעדן אין דער פֿינסטער
 ווינט זיך אויף די טרעפּ זיין גאַסט.
 טריק טראַק, טריק טראַק...
 אויסגעלאָשן אַלע פֿלאַמען!
 נישט קיין ראַכע, נישט קיין שטראַף,
 איבער אלעמען צוזאַמען
 מתים-טאַגן און וויסטער שלאָף,
 ביז דער טאַג וועט קומען ווידער.
 קנאַקן טויט די האַרמע גלידער
 און עס קלינגט דאָס טויטן-ליד:

„טריק-טראַק, טריק-טראַק...
 ווער גייט שנעל אין קאראהאד?
 איינער איז ביי אונז ניטאָ!
 אַלעס ענדיגט זיך אויף גראַד:
 גומער טויזענט, טויזענט צען,
 הונדערט טויזענט, און מיליאָן.

„טריק-טראַק, טריק-טראַק...
 נעמט זיך אַלע פֿאַר די הענט!
 ווער עס האָט זיי,

רעקווייעם

און ווער ניט —

דער זאל טאנצן אין דער מיט.
רענימענט ביי רענימענט!
באטאליאָן ביי באטאליאָן!

„טריק טראַק, טריק טראַק...
פֿרענט ניט קיינעם ווער ער איז,
פֿריינט צי שונא, אָרים, רייך —
אלע זיינען ביי אונז גלייך:
קיינער האָט זיין גרוב געוואוילט
און די וואונדן ניט געציילט.
קברים-ברידער זיינען מיר,
נומערן, וואָס קיינער קאָן.“

„טריק-טראַק, טריק-טראַק...
קנאָקט די ביינער אינים טאַנץ!
מיט אַ קאָפּ, צי אָהן אַ קאָפּ —
פֿאַרן טויט איז אלעס גאַנץ,
העי, קאפעליע, גיט דעם טאַן,
הויבט דעם טויטן ניגון אָן!“

„איר די קריצער פֿון די ציין,
איר די ווערנער פֿון געוויין,
באַרכלער אינם אייגן בלוט,
יאָמער אין דער לעצט-מינוט,
פֿויסטן-פֿויק און וויי-געשריי,
שטעלט זיך אלע אין איין ריי!
ווער אַ מוטער קלאָג עס קאָן,
זאל זיך שטעלן אויבן אָן!“

„טריק-טראַק, טריק-טראַק...
שנעלער, איבער שטאַט און דאָרף,
איבער וואַלד און איבער פֿעלד,
אונזער טאַנץ-זאל איז די וועלט!
העי, טאַכט ברייטער ברייט די ראָד,
ביז עס קרייט דער רויטער האָן!“

זאץ און דרוקארטנונג
פון ישראל לאנדאן
שער-בלאט געלייכענט
פון מנחם צירכנוים
דאס בוך איז געדרוקט אין צערלין
אין מרש יולי 1922
ציי ראזנשאל און שותפים
אונטער השגחה פון י. לאנדאן
דאס שער-בלאט איז ליטאגראפירט
דאס אחריות פון דער קאלעקטור איבערגענוע
דער מחבר
דאס רעכט פון איבערדרוקן
און איבערזעצן
געהערט דעם מחבר

PROPERTY OF
JULIUS SOLOMON